3.3. Zayıf Hadis

Sahih ve hasen hadisin şartlarını taşımayan hadislere zayıf denir. Sahih hadis tanımında yer alan beş şarttan birinin eksik olması o hadisi zayıf derecesine düşürür. Bir hadiste söz konusu beş şarttan hangisi eksikse, bu hadis ona göre yeni isimler alır.

Sahih hadis şaz olmamalıdır.

Örnek verecek olursak hadisin ravilerinden biri ya da birkaçı adil olmazsa hadis zayıf olur. Ya da yine hadisin ravilerinden biri ya da bir kaçı zabt yönüyle kusurlu ise hadis yine zayıf olur. Yahut senedde ardı ardına gelen hoca ve talebe aslında aynı çağda yaşamamış, birbirini görmemiş kişiler ise hadis zayıf bir hadis kabul edilir. Hadis güvenilir başka hadislere aykırı bilgiler içeriyorsa zayıftır. Ya da ilk bakışta anlaşılamayan gizli bir kusuru ortaya çıkarsa da zayıf hadis olarak adlandırılır.

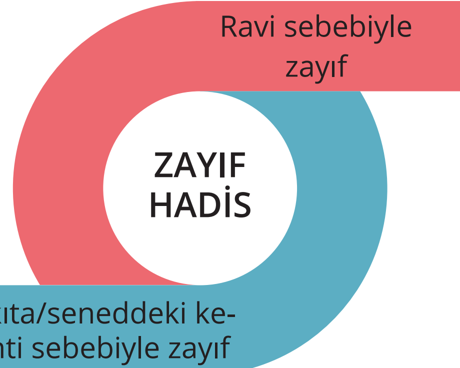
ARAŞTIRALIM

Buhârî ve Müslim'in dışında, eserine sadece sahih hadisleri almayı ilke edinmiş başka muhaddisler var mıdır? Araştırınız.

Hadisin zayıf olması aslında iki sebepten birine dayalıdır:

Ravinin ya da senedin zayıf olması.

Ravinin zayıf olması, aranan şartlara sahip olmaması yahut hata yapmasından kaynaklanmaktadır.



20 İbn Hacer, Nüzhetü'n-Nazar, s. 78.

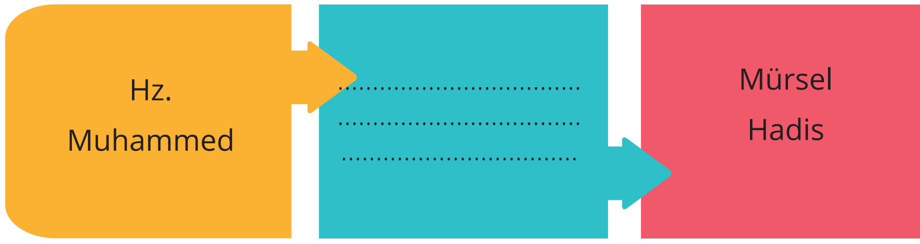
Senedin zayıf olması ise ınkıtâ olarak ifade edilir. Senedde ardı ardına gelen kişilerin gerçekte hoca talebe olmaması durumunda, birbirinden hadis rivayet edebilmesi mümkün değildir. Senedinde inkıta bulunan hadis **munkatı'** hadistir. Zayıf kabul edilir.

Senedindeki kesinti/inkıta nedeniyle zayıf kabul edilen hadislere şu örneği verebiliriz:

Âmir b. Mes'ûd'dan nakledildiğine göre Hz. Peygamber kış orucunun kolay elde edilmiş bir ganimet olduğunu söylemiştir.[21]

Bu hadisi aktaran Âmir b. Mes'ûd, sahabi değildir. Resulullah'ı görmemiştir. Tabiun kuşağındandır. Bu nedenle bu hadis seneddeki inkıta/kesinti sebebiyle zayıftır. Bu şekilde senedinden sahabi ravinin düştüğü zayıf hadislere **mürsel hadis** denir.

TARTIŞALIM



Sahabi, Tâbiîn

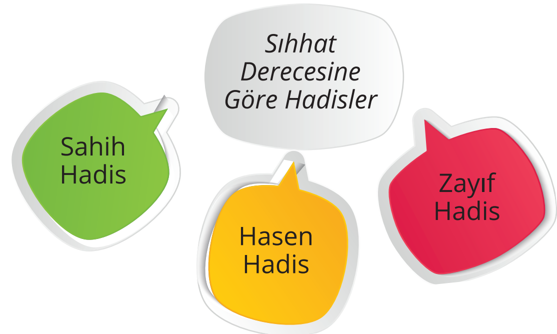
Yukarıdaki isnad zincirinde hadisin mürsel olması için kimin doğrudan Hz. Peygamberden nakletmesi gerekir?

Mürsel hadis neden zayıf sayılır? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Ravisi sebebiyle zayıf kabul edilen hadislere de şu örneği verelim:

"Abdullah b. Vehb → Zeyd b. Hubab → Ebu Muaz → Zührî → Urve b. Zübeyr isnadıyla nakledildiğine göre Hz. Aişe şöyle demiştir: ˝Resulullah'ın abdest aldıktan sonra kurulandığı bir havlusu vardı.˝[22]

Bu hadisin senedinde yer alan ravi Ebu Muaz hadis âlimleri tarafından zayıf bir ravi olarak kabul edildiği için[23] bu hadis de ravisi sebebiyle zayıf bir hadistir.



Zayıf hadis, uydurma hadis demek değildir. Peygamberimize ait olma olasılığı düşük olan hadistir. Bir başka deyişle zayıf hadisle aktarılan bir bilgi, düşük ihtimalle de olsa peygamberimizin sözü ya da davranışı olabilir. Bu nedenle birçok ilim adamı zayıf hadisleri terk etmemiş, bazı konularda delil olarak kullanmışlardır.

21 Tirmizî, Savm, 73.
22 Tirmizi, Tahare, 40.
23 İbn Hacer, Takribu't-Tehzib, s. 249.

TAMAMLAYALIM

Sıhhat derecesine göre hadis çeşitlerini ve anlamlarını yazarak aşağıdaki kavram haritasını tamamlayınız.

Sıhhatine Göre Hadisler

Sahih Hadis	....	....	....
Âlimlerin Resulullah'a (s.a.v.) ait olduğunu tespit ettikleri hadislerdir.	....	....	....

TARTIŞALIM

Aşağıdaki şemayı inceleyip bu hadisin niçin zayıf sayıldığını tartışınız.

